

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTAMANA SUB CONDUCEREA D-ler

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALÈX. CERBAN, G. MEITAN!
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Comitetul de direcțiune al Dreptului dorind a comemora printr'un număr festiv și un banchet jubileul de 50 ani dela apariția acestei reviste, a fixat ziua de 29 Decembrie pentru această aniversare care va fi și o amintire pioasă a primilor fondatori ai Dreptului dela 1871.

In acest scop rugăm pe toți colaboratorii vechi și noul cari au contribuit cu lucrările lor la succesul acestei reviste, cum și pe d-nii magistrați și avocați cari doresc a lua parte la jubileul nostru juridic, să ne comunice adesiunile d-lor.

Trimiterea manuscriselor pentru numărul jubilar, cum și înscrierea la banchet se va face la d-l V. Athanasovici, avocat Str. Batiște, 39 până în ziua de 20 Decembre cel mai târziu.

VESPASIAN V. PELLA. *Vagabondajul și Cerșetoria* (sfârșitul) JURISPRUDENȚA ROMANA.—Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.—Uzucruț.—Nud proprietar.—Contract de arendare.—Pact comisoriu.—Toleranță.—Art. 534, 1114 și 1268 c. civ. (Abraham Zaharia cu Maria Eug. Niculescu)

Curtea de Apel din Iași, Secțiunea I.—Expropriere.—Constituționalitatea legii agrare din 1921.—Prețul dispăgubirei.—Dreptul de apreciere a Instanțelor judecătorești. (C. Cantacuzino—Pășcanu cu Cassa Centrală a Cooperației și Improprietăcirii Sătenilor).

Necrolog.

VAGABONDAJUL ȘI CERȘETORIA

(Observațiuni asupra legii din 4 Iulie 1921)

Urmare și sfârșit *)

Legea recentă franceză din 24 Martie 1921 (J. Off. din 30 Martie 1921 pag. 3890) vine să confirme în totul obiecțiunile noastre. Ca și în ante-preectul de cod penal român, legiuitorul francez stabilește cu totul alte elemente pentru vagabondajul minorilor Art. 2 consideră ca vagabonzi și pe minorii de 18 ani, cari fără de o cauză binecuvântată, au părăsit domiciliul părinților sau al tutorilor, fie patronii unde erau așezați de către acei sub autoritatea cărora erau supuși sau încredințați și cari minori au fost găsiți. fie rătăcind, etc., fie câștigându-și viața din destrău....

* * *

Inainte de a trece la problema penitenciară, care este de o importanță cu totul deosebită, să vedem cari sunt regulele procedurale stabilite în această lege.

1) V. Dreptul No. 33, 35, 36 și 38 a. c.

Din cuprinsul art. 17 se poate vedea că s'au luat toate măsurile în vederea accelerării procedurii de instrucțiune și judecată.

De sigur că o asemenea accelerare se impune în toate chestiunile de ordin represiv, dar dorința de a obține accelerarea formalităților nu poate să aducă nesocotirea principiilor fundamentale cari sunt la baza procedurii noastre penale.

Astfel în art. 17 se spune că inculpatul dacă are martori de propus și când această probă este găsită utilă de judecători pentru desvinovățirea sa, afacerea va putea fi amânată pentru a doua zi.

Or, această fixare pentru a doua zi ni se pare cu totul defectuoasă.

Ce se face dacă un individ prins în stare de vagabondaj la Iași, va voi să dovedească că are mijloace de hrană, că are domiciliu și exercită o profesiune sau meștejug la Temișoara?

Ce se va face dacă va cere ascultarea prin comisiune rogatorie a unor anumiți martori din acest din urmă oraș?

Numai timpul normal pentru a obține aceste mărturii este în cel mai bun caz de trei ori mai mare decât termenul de 24 ore fixat de art. 17.

Intr'o asemenea ipoteză textul nu ne dă nici o soluțiune.

A doua zi procesul se va judeca sau nu?

Din spiritul de accelerare care reese din art. 17, se pare că procesul se va judeca a doua zi, chiar fără atari mărturii. Or, aceasta este cea mai gravă atingere ce se poate aduce principiului apărării în materie penală.

In sfârșit, tot art. 17 hotărăște că afacerile cari intră în competența directă a tribunalului, se vor judeca de îndată în camera de consiliu, în complet de 3 judecători, ascultându-se și concluziunile Ministerului public.

Nu înțelegem care este rostul camerei de consiliu.

N'am avea nici o obiecțiune de făcut, dacă ar fi

instituită exclusiv pentru minori împotriva cărora se iau mai mult măsuri de protecțiune. Când este însă vorba de majori împotriva cărora se pot aplica sancțiuni represive care ajung uneori până la 3 ani închisoare, nu putem admite ca să se sacrifice publicitatea ședinței care este o garanție pentru cetățeni și să revenim astfel la principiile procedurii inchiuzitoriale.

Această stabilire a camerei de consiliu pentru judecarea proceselor penale în urma cărora se pot aplica sancțiuni privative de libertate atât de grave, o considerăm aproape ca o erezie, care dă dovada unei absolute necunoașteri a principiilor fundamentale din dreptul penal revoluționar, principii cari sunt la baza procedurii penale moderne.

În sfârșit, tot art. 17 desființează dreptul de apel și de recurs în ceea ce privește cărțile de judecată și hotărârile ce se vor pronunța în virtutea prezentei legi.

Această dispozițiune pe cât este de reacționară, pe atât este de nedreaptă și poate da naștere la consecințe de o extremă gravitate.

D-l Ministru al ocrotirilor sociale în expunerea sa de motive spune că „era natural să ridice delicventului calea recursului și a apelului“, iar mai departe că „tribunalul judecând cu complectul de 3 judecători constituie o garanție destul de puternică“.

Nu înțelegem de ce era natural să se ridice delicventului aceste drepturi?

Când este vorba de colonizare pentru muncă, care precum am spus poate merge până la 3 ani în unele cazuri (art. 31), nu se poate lua inculpatului aceste drepturi.¹⁾

O asemenea lege poate da loc la abuzuri din cauza înlăturării cu desăvârșire a controlului instanței superioare.

Nu complectul celor 3 judecători constituie o garanție pentru inculpat.

Se poate întâmpla că acești judecători să vadă chestiunea în mod greșit, să aibă o anumită mentalitate.

Garanția o constituie tocmai ducerea procesului la o instanță superioară, unde alți judecători, cu mai multă experiență, vor putea să vadă dacă s'a judecat bine sau rău.

1) Dreptul de recurs și de apel pare a nu exista nici în caz de recidivă care conform art. 20 poate atrage colonizarea până la 5 ani. Legea este de asemeni cu totul nesatisfăcătoare în ceea ce privește competența la întâmplare de recidivă.

Cine va judeca pe vagabonzii cari s'au făcut vinovați de repetarea faptelor prevăzute în cap. IV. al acestei legi? Tribunalul sau judecătorul de ocol? S'ar părea după primul aliniat al art. 17 că judecătorul de ocol va fi competent chiar în caz de recidivă a faptelor prevăzute de cap. IV. (art. 18). Or, este inadmisibil ca judecătorul de ocol să te poată condamna la 5 ani colonizare, și încă fără drept de apel și recurs.

Cu sistemul legii actuale, pot fi uneori închis și judecat în camera de consiliu, fără a avea garanția publicității și mai mult încă pot fi condamnat la pedepse privative de libertate foarte grave fiind lipsit în acelaș timp atât de dreptul de apel cât și de dreptul de recurs.

Or nici în faimoasa procedură inchiuzitorială stabilită în toată întinderea ei prin ordonanța franceză dela 1670, nu există mai mult arbitrar ca în această lege.

În legislația noastră, exceptând anumite cazuri cu totul excepționale, cum ar fi la Curtea cu juri, la tribunalele militare, sau în cazul infracțiunilor de audiență sau a delictelor săvârșite de ofițerii poliției judiciare în exercițiul funcțiunii lor, dreptul de apel există mai în toate împrejurările, fiind considerat ca o garanție atât pentru inculpat cât și pentru societate.

Dacă s'a suprimat pentru contravențiunile judecate de judecătorii de ocoale, este că legea spunea precis că apelul se desființează numai în cazul când contravențiunea atrage amenda, iar reparațiunile și restituțiunile nu trec peste 300 lei.

Mai mult încă legea cu totul recentă privitoare la modificarea unor articole din legea judecătorilor de ocoale confirmă de asemenea punctul nostru de vedere.

Chiar în materia contravențiunilor, această lege prin art. 51 suprimă dreptul de apel numai când pedeapsa de aplicat este amenda și când restituțiunile și reparațiunile civile nu trec de 1500 lei.

Autorii acestei din urmă legi nu înțeleg însă să răpească dreptul de apel, când pedeapsa de aplicat este închisoarea, cât de scurtă i-ar fi durata.

Dar suprimarea recursului?

Ce mijloc va avea condamnatul în cazul când judecătorul ar viola dispozițiunile precise ale legii?

Nici un mijloc? Incompetența, lipsa de forme esențiale, toate acestea nu interesează pe legiuitorul de astăzi.

Legea te condamnă pur și simplu, lăsând o poartă mare deschisă abuzului.

* * *

În urma analizei ce am făcut asupra părții represive a acestei legi, ajungem la concluzia că legiuitorul de astăzi este cu desăvârșire reacționar, reintroducând în legislația actuală principiile procedurii inchiuzitoriale și violând dreptul de apărare, atingându-se de cele mai stinte garanții ale libertății individuale, în sfârșit lăsând libertatea și soarta oamenilor în mâna a trei judecători cari închisii în camera de consiliu te pot judeca aproape în secret punând toată patima omenească, dacă dorește să te condamne, de oarece nimeni nu-i controlează, nimeni nu le poate reforma hotărârile, apelul fiind desființat. Mai mult încă, ei pot să nesocotească cu desăvârșire legea, de oarece recursul nu mai există.

Opera penitenciară.

Dacă din punct de vedere preventiv această lege este cu totul nesatisfăcătoare, dacă din punct de vedere represiv ea lasă foarte mult de dorit, având multiple lacune cari vor trebui neapărat înlăturate, să vedem dacă cel puțin din punct de vedere penitenciar, problema vagabondajului a fost soluționată în mod mulțumitor.

D-l Ministru al ocrotirilor sociale, înființează sau mai bine zis are de gând să înființeze ospicii pentru infirmi și neputincioși, școli de îndreptare și ocrotire pentru minori, colonii de muncă pentru majorii cari pot munci.....

D-sa mai dorește să creeze și birouri de triaj în cari anumiți medici se vor găsi în permanență, etc.. etc.

O primă observațiune.

Dacă ținem seama de situațiunea financiară actuală, dacă avem în vedere exemplul nostru dinainte de război, când n'am făcut nimic pentru vagabondaj și cerșetorie din punct de vedere penitenciar, dacă avem în vedere și constatările marilor penaliști din apus, cari chiar înainte de războiu declarau că problema vagabondajului și a cerșetoriei nu putea fi soluționată în mod mulțumitor, deoarece noile instituțiuni cari trebuiau create-impuneau mari cheltueli,-putem oare avea speranța că D-l Ministru al ocrotirilor sociale, într'o țară sărăcită și îndatorată ca a noastră, va realiza astăzi ceace n'a putut Franța înainte de război?

De sigur că nu două sau trei ospicii, precum nici două sau trei școli de îndreptare, vor contribui la înlăturarea pericolului vagabondajului.

Trebuiesc create nenumărate instituțiuni, trebuiesc fonduri multiple, ceace nu avem și nu putem avea pentru moment.

Iată deci că din punct de vedere penitenciar, această lege va rămâne în mare parte un simplu deziderat legislativ, punerea ei în practică întâmpinând multiple dificultăți. Sunt însă unele instituțiuni cum ar fi de pildă coloniile agricole cari ar putea fi create fără a impune atât de mari sacrificii financiare. Rezultatele depind însă de natura principiilor cari călăuzesc pe acei ce întreprind o asemenea operă penitenciară.

După cum vom vedea însă, și în această privință, legiuitorul actual a nesocotit anumite principii fundamentale ale științei penitenciare.

În art. 18, se prevede pentru vagabonzii și cerșetorii, primari pedeapsa colonizării dela 5 zile la o lună.

Legiuitorul de astăzi și-a dat însă seama, că s'ar putea înlămpla ca însăși coloniile de muncă să rămână în domeniul unor simple deziderate.

Din această cauză, în articolul amintit, el hotărăște că vagabonzii sau cerșetorii vor putea să-și execute pedeapsa în *arestul poliției sau al primăriei* unde s'a săvârșit infracțiunea.

Or, această dispozițiune a legii, dă dovada nesocotirii și necunoașterii întregii mișcări care a avut loc în ultimul veac, în ceace privește natura și modul de aplicare a pedepselor.

Autorii acestei legi, restabilesc regimul pedepselor scurte, atât de combătut în Franța de către adepții școlii penitenciare, ei pun în arestul poliției pe vagabonzi și cerșetori cari vor sta în contact cu alți indivizi aduși acolo pentru fapte cu mult mai grave. În sfârșit se face din acest arest, un focar de pervertire, de contagiune a instinctelor rele.

În loc de a urmări prin pedeapsă, reformarea și readaptarea la mediul social a vagabonzilor și cerșetorilor, se face ca această pedeapsă să devină cel mai sigur mijloc de transformare a unor asemenea indivizi în periculoși delicvenți.

Legiuitorul nostru dela 1864, când hotărâse că vagabonzii se vor închide într'o mănăstire cu toată nepregătirea sa în asemenea chestiuni, își dăduse totuși seamă că pentru acești indivizi, în nici-un caz nu se poate admite închisoarea în comun cu ceilalți delicvenți.

Ținând seama de dificultățile de creare a coloniilor de muncă, vagabonzii condamnați în virtutea legii de astăzi, vor fi puși în arestul poliției, iar în acest arest fiind greu să faci desăvârșita separațiune a celor deținuți, — arestul va deveni, precum s'a spus, — o *școală a crimei*. Singura dispozițiune a legii actuale cu caracter penitenciar, care poate fi pusă în practică în toată întinderea ei, este *deci periculoasă și dăunătoare*.

Așa dar, se impune neapărat ca această dispozițiune să fie suprimată.

Decât arestul în comun, mai bine nimic!

În afară însă de această chestiune, arestul prin el însuși, abstracție făcând de contactul cu alți delicvenți nu poate aduce reformarea vagabonzilor.

Societatea îi consideră ca periculoși prin faptul că nu muncesc. Deci nu privarea de li bertate în arest, ci *munca obligatorie* se impune pentru atari delicvenți

Deși legiuitorul actual pare a-și fi dat seama de aceasta, n'a instituit totuși munca obligatorie așa cum trebuia, ținând seama de psihologia vagabondului și a cerșetorului.

Autorii legii de astăzi, n'au dat importanța ce se cuvenea muncii retribuite.

Vagabondul pus într'o colonie de muncă, ar trebui să fie plătit pentru activitatea pe care o depune, și aceasta spre a-i da acel imbold la muncă, spre a-l

face să vadă foloasele materiale și morale ale acestei activități.

Dorința de câștig este cel mai de seamă mobil al muncii. Prin ea se poate lupta și opri atracțiunea nefastă a lenii.

Vagabonzii și cerșetorii desigur că vor trebui să fie puși la muncă, dar la o muncă retribuită în mod rațional.

Răsplătind munca o încurajezi.

Din textele legii actuale nu reese însă aceasta.

Art. 18 hotărăște că în timpul pedepsei, condamnatul va fi scos ziua la muncă ce necesită măturatul străzilor, etc. etc.

Iată deci că pentru vagabondaj, avem munca penală oare cum neretribuită, care nu numai că nu atrage pe vagabond, dar din potrivă îl face să aibă o repulsiune pentru ori ce muncă în general.

Dacă urmărim cât mai grabnica și mai perfectă readaptare a vagabondului la mediul social, am putea chiar susține că împotriva vagabonzilor și cerșetorilor primari să nu se mai prevadă nici o sancțiune cu desăvârșire privativă de libertate. Sistemul biurilor de plasare, ar fi cel mai bun și mai puțin costisitor mijloc spre a obține rezultatele dorite.

Toți vagabonzii sau cerșetorii primari ar trebui să fie obligați a munci la anumite persoane cari vor fi indicate de către biourile speciale de plasare instituite în acest scop. Aceste persoane la rândul lor, își vor lua obligația de a plăti vagabonzilor și cerșetorilor valizi, un salariu rațional și proporțional cu munca pe care o depun.

Pentru a asigura executarea acestor dispozițiuni, ar trebui să se prevadă și sancțiunea specială a *obligațiunii de reședință într'un anume loc*.

Individul astfel plasat, care fără a fi vestit autoritatea competentă, va fi găsit fără nici o ocupațiune într'alt loc de cât acel fixat prin hotărârea condamnatore, va putea fi lovit și cu sacțiuni mai severe, cum ar fi de pildă închisoarea.

Asemenea biouri de plasare pot da rezultate multumitoare la noi în țară, unde proprietarii expropriati simt adeseaori lipsa brațelor de muncă pentru cultivarea moșiilor ce le-au mai rămas, lipsă care se datorează faptului că lucrătorii de ieri își cultivă în primul rând propriile lor pământuri. Vagabonzii și cerșetorii vor putea fi plasați la acești proprietari, pe terenurile cărora vor munci, primind în schimb întreținere și un salariu fixat de biourile de plasare.

Coloniile de muncă, și în acest caz fiind mult mai puțin la număr și impunând cheltueli mai mici, sunt necesare numai pentru vagabonzii și cerșetorii recidiviști.

Pentru moment ar fi de dorit să începem cu

coloniile de muncă agricole, cari sunt mai puțin costisitoare și în cari s'ar putea pune în practică sistemele progresive din Germania și Belgia, bineînțeleș adaptându-le condițiunilor economice și sociale proprii țării noastre. Astfel s'ar putea începe cu o muncă mai grea și cu o supraveghere mai severă. Ținându-se seama de purtarea indivizilor închiși în colonie, se va putea face anumite clasificări, iar cei destoinici vor fi trecuți într'altă clasă unde supravegherea este mai puțin severă, munca mai bine plătită și regimul mai ușor. Dacă dau dovadă de inițiativă, sau de imbold la muncă, ei vor putea fi puși în altă clasă mai superioară unde vor fi plătiți și mai bine, având libertatea de a circula la anumite ore prin regiunea unde se află colonia de muncă, și acest regim se poate transforma în altul și mai blând, ajungându-se astfel la obișnuirea individului cu munca, la readaptarea sa la mediul social.

După un anume timp, el poate fi pus în libertate, însă într'o libertate așa zisă *condiționată*, fiind supravegheat și interzicându-i — se accesul unor anumite centre sau regiuni dăunătoare regenerării sale morale.

În ceea ce privește pe minorii cerșetori sau vagabonzi, se impun de asemeni crearea a unor instituțiuni penitenciare cari să-i poată readuce pe calea binelui și să-i obișnuiască dela început cu munca metodică și continuă.

Școlile de îndreptare și ocrotire prevăzute de lege vor fi însă greu de înființat în aceste momente, și mai ales în număr mare.

Construirea de localuri speciale, formarea unui personal cu cunoștințe pedagogice cu totul deosebite, cere timp, cere fonduri însemnate, ceea ce este aproape cu neputință în situația de astăzi a țării noastre.

De aceea la început s'ar putea recurge la inițiativa privată, s'ar putea încuraja formarea societăților de patronaj, cari în vechiul regat aproape nu există. Deși avem în această privință o lege din Februarie 1874, abia în 1907 putem spune că s'au înființat două societăți, la Brăila și la București. Totuși aceste societăți n'au dat până acum rezultate apreciable. Societățile de patronaj ar putea să se ocupe cu plasarea minorilor vagabonzi și cerșetori la anumite persoane cari o să le dea îngrijire părintească cât și educația și cultura morală necesară.

Pe lângă aceste societăți, s'ar putea de asemeni înființa anumite colonii agricole și industriale, urmându-se un sistem foarte simplu și nu atât de costisitor.

În fiecare județ s'ar putea crea mai multe colonii agricole.

Minorii vor fi transportați într'o regiune îndepărtată de locul unde au fost prinși vagabondând sau cerșind, unde vor fi supuși regimului special al coloniilor agricole. Ținând seama de experiența țărilor

din apus și de dezideratele celor mai autorizați reprezentanți ai științei penitenciare, ar fi de dorit să avem cât mai multe colonii agricole și aceasta spre a nu aglomera prea mulți minori într'o singură colonie. Cu cât vor fi mai puțini (*câte 20 maximum după unele deziderate*), cu atât controlul va fi mai ușor de făcut, conducătorii coloniei având puțință să se ocupe de fiecare minor în parte.

Aceste colonii vor fi ca niște mici familii, unde minorii vor fi supuși unei supravegheri părintești. Pe lângă fiecare comună mai mare ar fi de dorit să se înființeze atari colonii, cari ar putea fi puse sub conducerea preotului și a învățătorului.

Copiii vor urma la școală,—iar în timpul liber vor fi puși să cultive pământul, obișnuindu-i astfel cu munca rațională și metodică.

«*Améliorer la terre par l'enfant et l'enfant par la terre*» iată concepțiunea fundamentală a lui Demetz, care, în momentul când împreună cu vicontele de Courteilles a înființat prima colonie de acest fel la Mettray, în Franța, și-a dat seama că viața în aer liber, sub blânda și înțeleapta supraveghere a unei persoane care este numită în colonie «*le père de famille*» va contribui la întărirea minorului din punct de vedere fizic și la regenerarea și înălțarea sa din punct de vedere moral.

În afară de coloniile agricole,—ar fi de dorit să se înființeze colonii industriale pentru minorii cari par a avea aptitudini spre anumite industrii. Aceste colonii ar putea fi create pe lângă fabricile mai importante din țară. Acolo minorii vor fi puși la lucru, primind îndrumările necesare dela conducătorii acestor întreprinderi industriale, în timp ce un personal special va fi însărcinat cu supravegherea și îngrijirea lor. Acei cari se disting, vor putea primi un salariu în raport cu munca pe care o depun în fabrică. Cu acest sistem se poate ajunge la rezultate multumitoare, fără a mai fi nevoie de crearea unor stabilimente industriale afectate în mod special minorilor vagabonzi sau cerșetori, cari sunt foarte costisitoare și a căror punere în practică întâmpină încă alte dificultăți.—În privința numărului minorilor ar fi de dorit, ca și la coloniile agricole, să fie cât se poate de răstrâns spre a da posibilitatea unei supravegheri individuale.

Minorii, tot în mici grupuri, pot fi duși și în mânăstiri, unde vor fi sub supravegherea directă a starețului, care le va da îngrijirea și cultura morală,—găsind mijlocul de a le da, cu ajutorul altor persoane, și îndrumările necesare în vederea unei meserii sau profesii.

În sfârșit, prin mijlocirea *sindicatelor de patroni*, minorii pot fi plasați la anumite meseriași a căror reputațiune morală să fie bine stabilită și dela cari

vor primi îngrijirile necesare, învățând în acelaș timp și o anumită meserie.

De sigur că se impune și crearea unor școli de îndreptare.

Acestea însă, nu spre a primi pe toți minorii vagabonzi și cerșetori, de oarece ar fi să creem nenumărate școli de acest fel, ceea ce este imposibil din punct de vedere financiar,—ci spre a supune unui regim mai sever pe acei minori cari din cauza relelor lor purtări, n'au putut fi ținuți într'o colonie agricolă sau industrială din cele menționate mai sus.

Prin sistemul pe care îl propunem, s'ar ajunge la o selecționare, — elementele maleabile și cari se pot îndrepta fiind puse în colonii mai puțin costisitoare cari pot fi create ori și unde și în ori și ce moment, fără a fi nevoie de construcțiuni speciale și de cheltuieli în legătură cu organizarea lor,—în timp ce s'ar rezerva fondurile disponibile pentru crearea unui număr foarte restrâns de școli de îndreptare, a căror construire și organizare să fie făcută după ultimile principii ale științei penitenciare. Aceste școli vor fi însă exclusiv rezervate elementelor refractare cari au nevoie de un regim special și de o supraveghere cu totul deosebită.

În sfârșit, minorii între 18 și 21 ani, condamnați pentru cerșetorie sau vagabondaj ar putea să beneficieze de suspendarea executării pedepsei sau de liberarea condițională, în cazul când și-ar lua obligațiunea de a intra în armată ca voluntari.—Prin disciplina severă din oștire, ei pot fi readuși pe calea binelui, fără a mai fi nevoie de instituirea unor stabilimente speciale.

Cam acestea sunt observațiunile generale ce se pot face asupra legii din 4 Iulie 1921.

Redactată în grabă, neținând seamă de partea preventivă a problemei vagabondajului, — reacționară și plină de lacune din punct de vedere represiv, — această lege poate fi considerată în mare parte ca o utopie din punct de vedere penitenciar.

În ceea ce privește însă pe autorii ei, deși mergem până în a crede că au avut poate cele mai bune intențiuni în momentul când au redactat-o, trebuie totuși să recunoaștem că n'au soluționat și nu vor putea să soluționeze problema vagabondajului prin asemenea dispozițiuni.

În afară de meritul de a fi contribuit prin această nouă lege, la îmbogățirea colecțiunei oficiale a legiurilor românești, ei vor rămâne peste câțva timp doar cu amintirea unei încercări neisbutite,

VESPASIAN V. PELLA

Profesor agregat de drept penal la
Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚA ROMANĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 9 Martie 1921

Președenția D-lui V. Bossy, consilier

Abraham Zaharia cu Maria Eug. Miclescu

UZUFRACT. — NUD PROPRIETAR. — RESPECTAREA CONTRACTELOR DE ARENDĂ. — ART. 534 ȘI 1268 C. CIVIL.

ARENDA. — NEPLATĂ LA TERMEN. — REFUZ DE PRIMIREA PLĂTEI. — FACT COMISORIU. — OFERTĂ REALĂ. — ART. 1114 C. CIVIL

UZUFRACT. — TOLERANȚA UZUFRACTUARILOR DE A PRIMI PESTE TERMEN ARENDA. — DACĂ POATE FI OPOZABILĂ NUDULUI PROPRIETAR.

1) Dispozițiunile art. 534 c. civ. potrivit cărora nudul proprietar este obligat să respecte contractele de arendare încheiate de uzufructuar în limitele termenului și a regulilor prescrise de art. 1268 c. civ. se întemeiază pe un fel de mandat tacit dat de la lege, prin care uzufructuarul lucrând în interesul său propriu stipulează în acelaș timp și pentru nudul proprietar, astfel că toate clauzele ce profitau uzufuctuarului trebuie să profite și nudului proprietar, atunci când acesta, consolidând asupra sa dreptul deplin de proprietate, beneficiază la rândul său de stipulațiunile contractului.

2) Potrivit art. 1114 cod. civil, refuzul de a primi plata trebuie constatat prin ofertă reală, iar liberarea prin consemnațiune, astfel numai cu observarea acestor forme arendașul poate fi apărat de efectele pactului comisoriu.

3) Dreptul nudului proprietar fiind distinct de acel al uzufructuarului, urmează că toleranța și îngăduirea uzufructuarului față de arendași, ca acesta să plătească arenda peste termenele din contract, nu poate constitui o modificare a convenției opozabilă nuzilor proprietari.

No. 185. — Respins recursul făcut de Abraham Zaharia contra deciziei No. 57/920 a Curții de apel Iași s. l. în proces cu Maria Eug. Miclescu și soțul.

S'a citit raportul făcut de D-I consilier D. Florescu.

S'au ascultat: D-I avocat B. Cernea în dezvoltarea motivului I și D-I avocat M. Vitzu în desolvarea motivelor II și III de casare; D-nii avocați I. Netter și Marinescu în combateri.

Curtea, delberând,

Asupra motivelor de casare trase din violarea art. 1060 și 969 c. civil, omisiune esențială, eroare de drept și exces de putere.

Având în vedere că Curtea de apel constată în fapt că Elena Th. Kristescu a arendat lui Abraham

Zaharia în anul 1918, cu contract autentic, moșiile Miletinul și Palanca—Oneaga din jud. Botoșani, pe termen de 5 ani începători la Aprilie 1919—cu prețul global de 48000 lei anual;

Că, această arendare a făcut-o în calitate de uzufructuară a acelor moșii, lăsate ei în folosință prin testamentul răposatului Teodor Kristescu, nuzii proprietari fiind: N. Boldur-Epureanu pentru Miletinul și Maria Kristescu pentru Palanca-Oneaga conform aceluiaș testament;

Că, în cursul acestui contract, încetând din viață uzufructuara, și Abr. Zaharia trebuind să plătiască câștiul de Aprilie 1920, dânsul, printr'o notificare adresată la 18/31 Martie 1920, a pus în vedere lui N. Boldur și Mariei Kristescu să se pună de acord între ei, pentru cotitatea arendeii ce li s'ar cuveni, întrucât prin contract nu se determinase partea aferentă fiecărei din aceste moșii, prevenindu-i în acelaș timp că în caz contrar va fi nevoit să consemneze banii, care consemnare n'a avut însă loc;

Că, la această invitațiune a răspuns numai N. Boldur căruia i-a achitat arenda, iar Maria Kristescu, astăzi căsătorită cu Eug. Miclescu, n'a fost următoare acelei invitațiuni și a pornit acțiunea de față în rezilierea contractului cu privire la proprietatea sa Palanca-Oneaga;

Având în vedere că înaintea Curții de Iași recurentul Zaharia s'a opus la reziliere susținând că pactul comisoriu expres, cuprins în contract, n'a putut opera întrucât nu i se poate aduce nici o culpă, pentru neefectuarea plății la termen; că, în orice caz, însăși răposata Elena Kristescu i-a tolerat întârzieri și prin urmare clauza rezolutorie devenise numai o clauză cominatorie și, pentru a-și redobândi caracterul de pact comisoriu expres, Maria Kristescu era datoare să-i facă o încunoștințare prealabilă că nu va mai tolera asemenea întârzieri; că, în fine, chiar astăzi este în drept de a efectua plata, de oarece în starea de lucruri creiată prin stingerea uzufructului, foștii nuzi proprietari se găsesc în situațiunea unor erezi-creditori, și conform art. 1060 c. civ. nu pot pretinde debitorului lor decât partea aferentă creanței lor, care nu este determinată și această porțiune trebuie să-i fie cerută;

Având în vedere că Curtea de apel argumentează zicând că art. 1060 nu-și are aplicațiunea în speță, nuzii proprietari nefiind succesorii uzufructuarului, adăogând că prin stingerea uzufructului dânsii sunt creditori ai arendașului cu toate drepturile din contract; că debitorul Zaharia este în culpă, că nu a făcut ofertă reală la timp și n'a consemnat fie suma întreagă pentru ambii proprietari, fie câte jumătăți pentru fiecare din ei; că numai în acest caz ar fi putut invoca buna sa credință, dar că nici după ce a făcu

plata lui N. Boldur, n'a consemnat suma, ce după calculul făcut cu acesta din urmă, rămânea pentru moșia Mariei Kristescu, și că prin urmare pactul comisoriu a operat rezilierea;

Considerând că, stingându-se uzufructul, nudul proprietar este obligat conform art. 534 c. civ. să respecte contractele de arendare încheiate de uzufructuar în limitele timpului și a regulilor prescrise de art. 1268 c. civ. pentru uzufructuării dotali;

Că această dispozițiune se întemeiază pe un fel de mandat tacit dat dela lege, prin care uzufructuarul lucrând în interesul său propriu, stipulează în același timp și pentru nudul proprietar, astfel că toate clauzele ce profitau uzufructuarului trebuie să profite și nudului proprietar, atunci când acesta, consolidând asupra sa dreptul deplin de proprietate, beneficiază la rândul său de stipulațiunile contractului;

Că, în speță, nu se poate susține că N. Boldur și Maria Kristescu, substituindu-se decedatei uzufructuare creanța lor s'a divizat în proporțiune cu partea lor în succesiune, conform art. 1060 c. civ. și că, în consecință, plata, care mai înainte trebuia făcută la domiciliul uzufructuare, a devenit acum cherabilă față de nuzii proprietari, deoarece aceștia nu sunt erezi ai uzufructuare dar exercită un drept al lor propriu, care a luat naștere odată cu formarea contractului, a cărui folosință însă a stat suspendată pentru dâșii până la moartea uzufructuare, și acest drept li se cuvine neștirbit, întrucât uzufructuara stipulând pentru ea însăși, a stipulat în același timp și pentru nuzii proprietari și prin urmare plata arendeii a rămas portabilă la domiciliul acestora.

Că, refuzul Mariei Kristescu-Miclescu de a răspunde somațiunii de a fixa, în înțelegere cu N. Boldur, cotitatea cuvenită ei, nu poate fi considerat ca un refuz de a primi plata, de oarece conform art. 1114 c. civ., un asemenea refuz trebuia constatat prin ofertă reală, iar liberarea prin consemnațiune, că numai observarea acestor prescripțiuni ale legii putea apăra pe arendașul Zaharia de efectele pactului comisoriu;

Că, prețul fiind stipulat global, arendașul ar fi fost legal liberat, dacă după oferta reală refuzată ar fi consemnat întreaga arendă la dispozițiunea ambilor proprietari, fără a avea să se preocupe de lichidarea dintre dâșii a cotității aferentă fiecărei proprietăți;

Că, nefăcând nici ofertă reală nici consemnațiune, pactul comisoriu a operat și dar bine Curtea, constatând culpa arendașului, a declarat reziliat contractul față de Maria Kristescu;

Că, de asemenea, nu s'a violat art. 1104 și 1198 c. civ. atunci când Curtea a refuzat recurentului dovada cu martori, pentru a stabili acordul ce ar fi intervenit cu Eugen Miclescu, procuratorul Mariei Kristescu, pentru fixarea cotității arendeii, de oarece Curtea de

apel constată mai întâi că înaintea ei nu s'a făcut dovada scrisă despre existența celui mandat și apoi însuși faptul afirmat constituind o convențiune a cărei valoare întrece 150 lei, dovada ei nu putea fi făcută prin martori, și deci Curtea bine a respins acea dovadă;

Că, în fine, deși Curtea face o vădită eroare de fapt când afirmă că defuncta uzufructuară nu ar fi îngăduit întârzieri de plata câștiurilor în contractul în curs, pe când asemenea toleranță rezultă din însăși chitanța defunctei pe 1919, aflată la dosar, totuși dreptul nuzilor proprietari fiind distinct de acel al uzufructuare, îngăduințele acesteia nu pot constitui o modificare a convențiunii opozabilă nuzilor proprietari, așa că soluțiunea Curții se menține pe constatarea ce o face că pactul comisoriu a operat rezilierea de drept; că dar nici unul din motivele de casare invocate de Abraham Zaharia nefiind întemeiate, recursul său urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APPEL DIN IAȘI S. I.

Audiența de lu 16 Noembrie 1921

Președenția d-lui D. Volanschi Prim-Președinte

C. Cantacuzino-Pășcanu cu Casa Centrală a Cooperăției și Impropietării Sătenilor

EXPROPIERE.—LEGEA AGRARĂ DIN 1921. — CONSTITUTIONALITATEA ACESTEI LEGI.—ART. 36 DIN LEGE ȘI 19 DIN CONSTITUȚIE.

EXPROPIERE.—DESPĂGUBIRE.—DREPTUL DE APRECIERE A INSTANTELOR JUDECĂTOREȘTI.—ART. 36 DIN LEGEA AGRARĂ DIN 1921 ȘI ART. 19 DIN CONSTITUȚIE.

1) Dispozițiunile cuprinse în art. 36 din legea agrară dela 14 Iulie 1921 au putere constituțională întru cât fac parte de drept din textul art. 19 din Constituție.

2) Instanțele judecătorești au facultatea de a aprecia prețul exproprierei după considerațiunile speciale fiecărei moșii în parte, dar în determinarea acestui preț sunt obligate a lua de bază prețurile fixate de comisiunile regionale, singurele în drept a clasifica moșiile, potrivit legii învoielilor agricole și ale căror deciziuni au rămas definitive.

Curtea,

Având în vedere apelurile făcute de către Constantin Cantacuzino-Pășcanu, prin petițiunea înregistrată la No. 4387 și 4582 din 13 și 22 Octombrie 1920, cum și acel făcut de Casa Centrală a Cooperăției și Impropietării sătenilor, prin petițiunea înregistrată la No. 734 din 2 Decembrie 1920, contra deciziunii No. 7

din 7 Octombrie 1920, pronunțată de Comisiunea Centrală județiană de expropriere din Iași, apeluri conexate prin jurnalul No. 1225 din 12 Octomb. 1921.

Având în vedere susținerile și concluziunile puse de părți, cum și actele dela dosar.

Văzând că din lucrările dosarului rezultă că apelurile sunt făcute în termenul prescripționat de art. 37 din legea agrară, iar din deciziunea atacată cu apel se constată că moșia Totoești-Bârlești de sus și Erbiceni-Bârlești de jos, proprietatea lui Constantin Cantacuzino Pașcanu, în întindere de 7713 hectare, 42 arii, situată în comuna Erbiceni, județul Iași, făcând parte din regiunea IV-a, din ea s'a expropriat în mod definitiv prin procesul-verbal din 8 Iulie 1919, încheiat de Comisiunea județeană de expropriere No. 2 Tg. Frumos, județul Iași, pentru cauză de utilitate națională o întindere de 7139 hectare, anume delimitată prin zisul proces-verbal, compus din teren de arătură, fâneață și imaș, fixându-se ca preț 1350 lei hectarul de arătură, 1650 lei hectarul de fâneață și 850 lei hectarul de imaș.

Având în vedere că apelantul susține că în fixarea prețului exproprierei urmează a se înlătura dispozițiunile art. 36 al. 3 a legii agrare, ca fiind contrarii principiului conținut în art. 19 din Constituțiune, după care nimeni nu poate fi expropriat decât după o dreaptă și prealabilă despăgubire.

Având în vedere că Adunarea Constituantă din 1917 modificând în parte cuprinsul art. 19 din Constituțiune, a menținut fără nici o dezvoltare dispozițiunea referitoare la despăgubirea cuvenită expropriaților, dar a adăugat că legea generală de expropriere va dezvolta principiile cuprinse în acest articol și că această lege va fi înscrisă în textul art. 19 din care face de drept parte.

Având în vedere că, în executarea mandatului dat de Adunarea Constituantă, Corpurile legiuitoare cu majoritățile indicate în art. 128 din Constituțiune, au votat legea agrară publicată la 17 Iulie 1921, care în art. 160 prescrie că potrivit art. 19 din Constituție, diferite dispozițiuni din această lege, între care și acelea cuprinse în art. 36, au putere constituțională și fac de drept parte din textul indicat mai sus.

Având în vedere că, în asemenea situațiune, nu mai poate fi vorba de examinarea constituționalității unei legi ordinare, întrucât art. 36 din legea agrară este însuși art. 19 din Constituțiune.

Că, de altfel, armonizarea principiului dreptei despăgubiri nu este în mod absolut incompatibilă cu fixarea normelor de apreciere a acestei despăgubiri pe care Constituțiunea însăși ar fi putut să le prevadă și pe care le-au prevăzut Corpurile legiuitoare prin legea agrară în baza mandatului ce li s'a dat de a dezvolta principiile constituționale.

Că, în asemenea caz, instanțele judecătorești punând în armonie pe cale de interpretare principiile de mai sus, rămân libere de a aprecia prețul exproprierei, însă în condițiunile indicate de art. 36 din legea agrară.

Având în vedere că, potrivit acestui text, prețul exproprierei se fixează după venitul net la hectar, fără a se putea depăși prețurile fixate de comisiunile regionale pentru anii 1917 - 1922 înmulțit cu 40.

Că, din conținutul acestui text rezultă că instanțele judecătorești au facultatea de a aprecia prețul de expropriere după considerațiunile speciale fie cărei moșii în parte, dar în determinarea acestui preț sunt obligate a lua de bază pe acele fixate de comisiunile regionale, singurile în drept a clasifica moșiile pe regiuni, potrivit legii învoielilor agricole și a căror deciziuni au rămas definitive.

Având în vedere, în fine, că din conținutul art. 36 al legii agrare rezultă în mod destul de clar că în fixarea despăgubirii urmează a se avea în vedere numai arenda pământurilor în bani și nu în dijmă din recoltă, căci numai cea dintâi este determinată prin prețuri unitare pe hectar și are un caracter fix, cea din urmă variază după specia recoltei în raport cu cătimea dijmei, după limitele învoelii, după producțiunea anuală și deci după diverse împrejurări cari ar face cu neputință un calcul chiar aproximativ în fixarea prețului. (urmează examinarea în fapt)

Pentru aceste motive, redactate de D-l Consilier D. Cihodariu, respinge incidentul.

Semnați: D. Volanschi, D. Cihodariu, N. N. Gane, M. Haralamb, I. G. Solomon.

NECROLOG

Tribunalul Ilfov a suferit o pierdere dureroasă prin încetarea din viață a lui St. Stanovici, magistrat distins, apreciat și iubit mult de toți colegii săi.

În seara zilei de 5 Decembrie, pe când se afla acasă lângă soția sa, inima i-a încetat brusc de a mai funcționa, sfârșindu-i cursul vieții pământești.

Dragostea colegilor săi și durerea pe care ei o simt au fost exprimate de D-l Alexandru Liciu, președintele secțiunii din care făcea parte regretatul Stanovici, în cuvântarea scurtă dar mișcătoare ce publicăm mai jos.

Intristată adunare,

În numele Tribunalului Ilfov trimit salutul meu îndurerat celui ce ne părăsește și încerc să spun o vorbă de slabă mângăere celor pe cari îi lasă.

Am prețuit cu toții întotdeauna omul a cărui fire blândă, prietenească și deschisă îl făcea tuturilor apropiat și am apreciat magistratul ce-și îndeplinea datoria cu loialitate și cu o desăvârșită independență.

Nu ne mai putem firește împotrivi soartei neîndurate care ni-l răpește uimitor de neașteptat, așa de neașteptat că îți vine să te îndoiești dacă te afli în fața unui fapt real— și ni-l răpește nesocotind fericirea căminului duios de curând întemeiat, tinerețea sa și drumul larg deschis ce-l avea în carieră. În fața legii supreme a morții nu ne rămâne decât să ne inclinăm. Il asigurăm însă că-i păstrăm în omagiul ce-i aducem acum o amintire și vie și trainică.